

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget (2. samling)
(Alm. del - bilag 103)
forbrugerministerråd
(Offentligt)

ERU, Alm. del - bilag 45
REU, Alm. del - bilag 96

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg og deres stedfortrædere Bilag Journalnummer Kontor

1 400.C.2-0 N.1
8. april 1998

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 17. april 1998 - dagsordenspunkt rådsmøde (forbrugerministre) den 23. april 1998 - fremsendes vedlagt Erhvervsministeriets notat over punkter, der forventes optaget på dagsordenen for mødet.

**Notat til Folketingets Europaudvalg
vedrørende rådsmøde (Forbruger) den 23.
april 1998**

- 1. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om køb af forbrugsvarer og forbrugsgarantier**
- 2. Effektiv anvendelse og håndhævelse af fællesskabets forbrugerlovgivning**
- 3. Fremtiden for Fællesskabets informationssystem om ulykker i hjemmet og i fritiden (EHLASS)**
- 4. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv vedrørende søgsmål med nedlæggelse af påstand om forbud inden for området beskyttelse af forbrugernes interesser**
- 5. Kommissionens meddelelse om udenretlig bilæggelse af tvister på forbrugerområdet**
- 6. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om etablering af en generel ramme for fællesskabsinitiativer til fordel for forbrugerne** Faktuelt grundnotat er oversendt separat til Folketingets Europaudvalg. Grundnotatet vedlægges som genoptryk
- 7. Kommissionens evalueringsrapport om prioriteter med hensyn til forbrugerpolitik**
 - 1. Kommissionens forslag til direktiv om køb af forbrugsvarer og forbrugsgarantier (KOM(95) 520 endelig udgave).**

1. Baggrund.

Som nævnt i aktuelle notat af 22. oktober 1997 om dette direktivforslag, opfordrede Rådet i forbindelse med vedtagelse af fælles holdning til direktivforslaget om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler i 1992 Kommissionen til at undersøge retningslinjerne for medlemsstaternes "garantiordninger" vedrørende varers egenskaber i forbruger køb og eventuelt på grundlag af denne undersøgelse forelægge et forslag til direktiv om harmonisering af de nationale lovgivninger på dette område for Rådet.

Kommissionen afgav herefter i november 1993 en grøn bog om forbrugsgarantier og eftersalgsservice (KOM(93) 509 endelig udgave af 15. november 1993).

Grøn bogen var her i landet til høring hos en række myndigheder og organisationer, og Danmark afgav herefter over for Kommissionen en udtalelse om grøn bogen den 21. april 1994. I udtalelsen anførte Danmark bl.a., at en harmonisering af mangelsreglerne ville være særdeles vanskelig, og at man snarere burde koncentrere sig om at undersøge mulighederne for en vis harmonisering af medlemsstaternes regler om garantier.

Kommissionen tilkendegav imidlertid på et rådsmøde (forbruger) den 30. marts 1995, at man på baggrund af høringssvarene fra medlemslandene i første omgang ville fremsætte et forslag til harmonisering af reglerne om mangler i forbruger køb.

Kommissionen fremsatte herefter den 18. juni 1996 forslag til direktiv om køb af forbrugsvarer og forbrugsgarantier. Direktivforslaget, som er et minimumsdirektiv, vedrører alene spørgsmålet om de lovbestemte mangelsregler ("legale garantier") og de "handelsmæssige" (frivillige) garantier. Hjemlen for direktivforslaget er artikel 100 a, jf. artikel 189 b, hvorefter Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal (fælles beslutningstagen).

Kommissionen forelagde forslaget på rådsmødet (forbruger) den 25. november 1996.

Direktivforslaget blev herefter behandlet på en række møder i Rådets arbejdsgruppe om forbrugerspørgsmål, og formandskabet har fremlagt forskellige kompromisforslag.

På rådsmødet (forbruger) den 3. november 1997 havde Rådet en orienterende debat om nogle af de spørgsmål, som forslaget regulerer.

Direktivforslaget har herefter fortsat været behandlet i Rådets arbejdsgruppe. Formandskabet har fremlagt en lang række yderligere kompromisforslag, som indeholder udkast til ændrede formuleringer af bestemmelserne i direktivforslaget. Formandskabets seneste kompromisforslag indeholder på en række punkter væsentligt ændrede formuleringer, jf. nedenfor under punkt 2.

Europa-Parlamentet vedtog den 10. marts 1998 en udtalelse om direktivforslaget med 40 ændringsforslag til Kommissionens oprindelige forslag. Kommissionen har herefter den 31. marts 1998 i medfør af EF-Traktatens artikel 189 A, stk. 2, fremlagt et ændret forslag (KOM (1998) 217 endelig udg.), hvor man helt eller delvis har godkendt 26 af Parlamentets ændringsforslag.

Formandskabet har tilkendegivet, at man på rådsmødet (forbruger) den 23. april 1998 ønsker vedtaget en fælles holdning på grundlag af formandskabets seneste kompromisforslag.

2. *Direktivforslagets indhold.*

I direktivforslaget behandles som ovenfor nævnt dels de lovbestemte mangelsregler, dels de "handelsmæssige" (frivillige) garantier. Spørgsmålet om eftersalgsservice, som blev berørt i grønbogen, er under henvisning til subsidiaritetsprincippet ikke omfattet af forslaget. Indholdet af Kommissionens oprindelige direktivforslag er refereret i det aktuelle notat af 22. oktober 1997, hvortil henvises. Under pkt. 2.1-2.8 nedenfor gennemgås kort indholdet af de enkelte bestemmelser i formandskabets seneste kompromisforslag.

2.1. Anvendelsesområde og definitioner.

Forslagets anvendelsesområde er begrænset til forbrugerkøb, dvs. køb, som en forbruger i et ikke-erhvervsmæssigt øjemed foretager hos en erhvervsdrivende sælger. Ordlyden af definitionerne af "forbruger" og "sælger" er af formandskabet forslået ændret i forhold til det oprindelige forslag, således at definitionerne kommer til at svare til definitionerne i tidligere forbrugerbeskyttelsesdirektiver.

Anvendelsesområdet er endvidere begrænset til køb af "forbrugsvarer". I formandskabets kompromisforslag foreslås forbrugsvarer defineret som alle løsøregenstande, idet formandskabet dog som noget nyt har foreslået, at aftaler om køb af vand og gas - bortset fra køb af afmålte mængder (mineralvand på flaske m.v.) - samt af elektricitet undtages fra direktivet. At forslaget alene vedrører køb af løsøregenstande betyder navnlig, at køb af fast ejendom ikke er omfattet af direktivforslaget, men også f.eks. værdipapirer falder uden for løsørebegrebet. Det foreslås endvidere, at direktivet ikke skal gælde ved tvangssalg, herunder salg på tvangsauktion, og at det i national ret kan bestemmes, at direktivets bestemmelser heller ikke skal gælde ved salg på anden offentlig auktion, hvor forbrugerne har mulighed for personligt at være til stede.

Formandskabets forslag indeholder endvidere en bestemmelse om, at aftaler om levering af forbrugsvarer, der skal tilvirkes (bestillingskøb), er omfattet af direktivforslagets anvendelsesområde, medmindre forbrugeren efter aftalen selv skal levere en væsentlig del af de nødvendige materialer.

Formandskabet har desuden foreslået, at også begreberne "producent" og "reparation" defineres. "Producent" foreslås defineret på samme måde som i direktivet om produktansvar, hvorefter begrebet ikke omfatter importører inden for EU, f.eks. en person, der alene importerer en vare fra Tyskland til Danmark.

Endelig defineres begrebet "garanti" efter formandskabets forslag som enhver erklæring fra sælgeren eller producenten om at ville give forbrugeren visse nærmere angivne beføjelser i tilfælde, hvor varen ikke lever op til beskrivelsen i garantierklæringen eller den tilknyttede reklamering. Begrebet omfatter både mundtlige og skriftlige garantierklæringer.

Direktivets anvendelsesområde omfatter både køb af nye og af brugte varer.

2.2. Mangelsbegrebet.

I kompromisforslagets artikel 2, stk. 1, fastslås den grundlæggende regel, at forbrugsvarer ved leveringen til forbrugeren skal opfylde de krav, som fremgår af købsaftalen. Fastlæggelsen af, hvad der forstås ved "levering" er overladt til national ret, og direktivet regulerer således ikke spørgsmålet om risikoens overgang.

Kravet om kontraktmæssighed suppleres i stk. 2 med en "formodningsregel", hvorefter en vare skal formodes at være i overensstemmelse med købsaftalen, hvis den lever op til visse nærmere angivne krav, navnlig at varen skal svare til sælgerens beskrivelse, at varen skal opfylde de specielle formål, som forbrugeren har tilkendegivet over for sælgeren, at varen skal opfylde de formål, som varer af den pågældende type normalt opfylder, og at varen skal have den kvalitet og brugbarhed, som er normal for varer af den pågældende type, og som forbrugeren med rimelighed kan forvente, bl.a. under hensyn til de oplysninger om varens egenskaber, som er givet af sælgeren eller producenten.

Bestemmelsens krav til varen skal i princippet alle være opfyldt, for at der efter bestemmelsen opstilles en formodning for, at varen er mangelfri.

Efter forslaget artikel 2, stk. 3, er en egenskab ved en vare ikke en mangel, hvis forbrugeren på tidspunktet for aftaleindgåelsen kendte eller ikke med rimelighed kunne være uvidende om den pågældende egenskab.

Erklæringer fra varens producent kan som ovenfor nævnt have betydning efter "formodningsreglen". Efter kompromisforslagets artikel 2, stk. 4, skal sælgeren imidlertid ikke være "bundet" af producentens erklæringer, hvis sælgeren beviser

- at sælgeren hverken kendte eller burde kende erklæringen,
- at den fejlagtige oplysning er blevet rettet inden aftaleindgåelsen, eller
- at erklæringen ikke kan have haft betydning for forbrugeren beslutning om at købe varen.

Efter kompromisforslaget skal en manglende kontraktmæssighed, som skyldes forkert installation af varen, sidestilles med en mangel ved varen, hvis installationen som led i købsaftalen er udført af sælgeren selv eller på dennes ansvar.

2.3. Forbrugerens beføjelser, når varen er mangelfuld.

Med hensyn til det centrale spørgsmål om, hvilke beføjelser forbrugeren har, når varen er mangelfuld, kunne forbrugeren efter Kommissionens forslag som udgangspunkt frit vælge mellem fire misligholdelsesbeføjelser (reparation, ombytning, afslag i prisen, ophævelse af aftalen), dog således at medlemsstaterne kunne begrænse forbrugeren rettigheder i tilfælde af mindre væsentlige mangler.

Formandskabets kompromisforslag går ud på, at forbrugeren ikke kan vælge helt frit mellem misligholdelsesbeføjelserne. I stedet er forbrugeren beføjelser inddelt i følgende "hierarkiske" system:

1) Forbrugeren har i første omgang krav på enten gratis ombytning eller gratis reparation af varen. Forbrugeren kan vælge mellem disse to beføjelser, medmindre den valgte beføjelse ikke er mulig eller er "uforholdsmæssig" ("disproportionate"). Et krav om ombytning, henholdsvis reparation skal efter forslaget anses som "uforholdsmæssigt" i forhold til den alternative beføjelse, hvis opfyldelsen af kravet påfører sælgeren omkostninger, som må anses for urimelige under hensyn til varens værdi og manglens betydning, samt under hensyn til, om den alternative beføjelse kan gennemføres uden væsentlig ulempe for forbrugeren. Hvis forbrugeren krav om ombytning eller reparation ikke er uforholdsmæssigt, skal kravet opfyldes inden for rimelig tid og uden væsentlig ulempe for forbrugeren.

2) Hvis forbrugeren hverken har krav på reparation eller ombytning, fordi dette er umuligt eller uforholdsmæssigt, eller hvis reparation eller ombytning ikke er sket inden for rimelig tid og uden væsentlig ulempe for forbrugeren, kan forbrugeren i stedet kræve et forholdsmæssigt afslag i varens pris eller hæve aftalen. Retten til at hæve aftalen gælder dog kun, hvis der er tale om en væsentlig mangel.

2.4. Sælgerens regreskrav.

Direktivforslaget regulerer navnlig forholdet mellem sælgeren og forbrugeren. En mangelfuld vare vil imidlertid ofte have passeret flere omsætningsled, før forbrugeren køber den af den endelige sælger. Uanset om manglen er forvoldt ved en handling eller undladelse hos producenten eller en tidligere sælger eller anden mellemmand, kan forbrugeren efter direktivforslaget gøre manglen gældende over for den endelige sælger.

Efter kompromisforslagets artikel 3a, skal den endelige sælger, medmindre andet er aftalt, kunne gøre det krav, som han har måttet opfylde, gældende mod den eller de ansvarlige i tidligere omsætningsled i overensstemmelse med den nationale lovgivning.

Der har tidligere været tvivl om forståelsen af denne bestemmelse, men det ligger nu klart, at bestemmelsen skal forstås således, at den alene indeholder et forbud mod, at medlemsstaterne fastsætter eller opretholder regler, der indebærer, at sælgeren ikke under nogen omstændigheder kan gøre regreskrav gældende mod et tidligere led i omsætningen. Reglen hindrer ikke, at medlemsstaterne fastsætter nærmere regler om regresadgangen, f.eks. regler om, at sælgeren kun kan gøre krav gældende mod sin kontraktspart.

2.5. Fristregler.

Formandskabets kompromisforslag indeholder ligesom det oprindelige forslag visse fristregler (artikel 4), men bestemmelserne er væsentligt ændret.

Nogle medlemslande - bl.a. de nordiske lande - har reklamationsregler i den nationale lovgivning, dvs. regler om, at forbrugeren mister sin ret, hvis ikke manglen påberåbes over for sælgeren inden en vis tid efter leveringen. Andre lande har regler om, at sælgeren hæfter for mangler, der viser sig inden en vis tid efter leveringen (en såkaldt legal garanti). I nogle lande afskæres retten til domstolsprøvelse, hvis forbrugeren ikke indbringer sagen inden en vis frist, som kan være ret kort.

Formandskabets kompromisforslag indebærer bl.a., at medlemsstater, der ønsker det, kan give eller opretholde regler om, at forbrugers rettigheder "forældes", under forudsætning af, at forældelsen ikke indtræder tidligere end 2 år/30 måneder fra varens levering. Det betyder, at disse medlemsstater kan fastsætte en generel reklamationsfrist, som blot ikke kan være kortere end 2 år/21/2 år. De lande, der har regler om en "legal garanti", kan bevare disse regler, blot "garantien" gælder i mindst 2 år/30 måneder fra leveringen.

Der vil først på rådsmødet den 23. april 1998 blive taget endelig stilling til, om fristen skal være 2 år eller 21/2 år. Der synes på nuværende tidspunkt at være flertal for en frist på 2 år.

Det er endnu tvivlsomt, om formandskabet i det endelige kompromisforslag, som forelægges for Rådet, vil medtage en regel om, at forbrugeren inden for 2 års/30 måneders-fristen skal gøre sit krav gældende inden en vis kortere tid efter, at forbrugeren har eller burde have opdaget manglen ("relativ" reklamationsfrist). I det seneste kompromisforslag er der medtaget en bestemmelse om, at medlemsstaterne kan fastsætte regler om, at forbrugeren skal reklamere inden 2 måneder efter, at han har opdaget en mangel.

Kompromisforslaget indeholder ligesom det oprindelige forslag en bestemmelse om, at mangler, som viser sig senest 6 måneder efter leveringen, formodes at have været til stede på leveringstidspunktet, medmindre dette er uforeneligt med varens eller manglens art. Hvis en mangel viser sig inden for seks måneder fra leveringen, vil det således som udgangspunkt være op til sælgeren at bevise, at manglen ikke forelå ved leveringen.

2.6. Regler om garantierklæringer.

Kompromisforslagets artikel 5 indeholder visse regler om garantier. For det første fastslås det, at en garanti, der ydes af en sælger eller en producent, skal være bindende for garantigiveren i overensstemmelse med, hvad der fremgår af garantierklæringen eller tilknyttet reklame.

Ved enhver erklæring om ydelse af garanti skal sælgeren oplyse om, at forbrugeren har visse ufravigelige rettigheder, som ikke berøres af garantien. Der skal også gives de oplysninger, som er nødvendige for at kunne benytte garantien, herunder bl.a. hvor længe garantien varer.

Efter kompromisforslaget skal forbrugeren på begæring have garantien skriftligt.

Det fastslås, at disse krav ikke berører spørgsmålet om garantiens gyldighed. Forbrugeren kan således påberåbe sig en garanti, der er gyldig efter almindelige aftaleretlige regler, selv om sælgeren ikke har opfyldt de ovenfor nævnte formkrav m.v.

Kompromisforslaget indeholder endvidere en regel om, at medlemsstaterne kan bestemme, at (skriftlige) garantier, der markedsføres på deres territorium, skal affattes på et eller flere af fællesskabets officielle sprog.

En bestemmelse i Kommissionens oprindelige forslag om, at en skriftlig garantierklæring skal give forbrugeren en bedre retsstilling end efter lovgivningen, er ikke med i kompromisforslaget.

2.7. Reglernes ufravigelighed og internationale anvendelse.

Efter kompromisforslaget kan de rettigheder, som forbrugeren har efter reglerne i direktivet, ikke fratages forbrugeren ved forudgående aftale (artikel 6). Kompromisforslaget indeholder dog en ny regel om, at det i national ret kan tillades, at parterne aftaler en kortere reklamationsfrist for brugte varer, dog ikke under 1 år.

Efter formandskabets kompromisforslag er bestemmelsen om direktivets territoriale anvendelse ændret til en regel om forbud mod visse lovvalgsaftaler (artikel 6, stk. 2). Hvis købsaftalen har nær tilknytning til et EU-lands territorium, kan forbrugeren således ikke miste sine rettigheder efter direktivet ved en lovvalgsaftale, der peger på et tredjelands lovgivning. Direktivet om urimelige kontraktvilkår indeholder en tilsvarende bestemmelse.

2.8. Minimumsklausul m.v.

Efter forslaget berører direktivets regler ikke andre rettigheder, som forbrugeren har efter den nationale lovgivning, f.eks. retten til at kræve skadeserstatning i anledning af en mangel (artikel 7).

Medlemsstaterne kan endvidere fastsætte nationale regler, der giver forbrugeren en bedre beskyttelse end den, der følger af direktivet (minimumsdirektiv).

2.9. Forbrugernes direkte krav mod tidligere led i omsætningskæden ("springende regres").

Formandskabets kompromisforslag indeholder en ny bestemmelse (artikel 8 a), hvorefter Kommissionen senest 5 år efter direktivets offentliggørelse i EF-tidende skal afgive en rapport til Rådet om bl.a. behovet og mulighederne for at harmonisere medlemsstaternes regler om direkte krav mod producenten i tilfælde, hvor denne er skyld i en mangel.

3. Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet har den 10. marts 1998 afgivet sin første udtalelse om direktivforslaget. Parlamentet har i udtalelsen fremsat et antal ændringsforslag til Kommissionens oprindelige forslag.

4. Gældende dansk ret.

4.1. Reglerne om mangler i forbrugerkøb findes i købeloven, der bl.a. indeholder et afsnit med særlige regler om forbrugerkøb. Disse særlige regler kan som hovedregel ikke ved aftale fraviges til skade for forbrugeren.

Købeloven gælder for alle køb, bortset fra køb af fast ejendom, det vil bl.a. sige for køb af såvel ting som rettigheder.

I købelovens § 76 er det angivet, hvad der i forbrugerkøb anses for en mangel. Der foreligger for det første en mangel, hvis varen ikke svarer til den betegnelse, hvorunder den er solgt, eller hvis sælger i øvrigt ved aftaleindgåelsen har givet urigtige eller vildledende oplysninger, der kan antages at have haft betydning for forbrugernes vurdering af varen. Det samme gælder, hvis de urigtige eller vildledende oplysninger er givet af sælgeren eller et tidligt salgslid på varens indpakning, i annoncer eller i andre meddelelser, der er beregnet til at komme til almenhedens eller køberens kundskab.

Varen er også mangelfuld, hvis sælgeren har undladt at give forbrugeren oplysning om forhold, der kan antages at have haft betydning for forbrugernes bedømmelse af varen.

Endelig vil en vare være mangelfuld, hvis den er af en anden eller ringere beskaffenhed eller brugbarhed, end den ifølge aftalen og de foreliggende omstændigheder skulle være. Hvis en vare solgt "som beset" eller med tilsvarende forbehold (f.eks. på auktion), hæfter sælgeren dog kun, hvis varen er væsentligt ringere end den skulle være.

Købeloven regulerer ikke forbrugernes mulighed for at gøre krav gældende mod tidligere omsætningsled. Der findes heller ikke i købeloven regler om en sælgers regreskrav mod mellemløbere eller producenten. Det er imidlertid antaget i retspraksis, at sådanne krav i visse tilfælde kan gøres gældende.

Lider varen af en mangel, kan forbrugeren under nærmere angivne betingelser hæve købet eller kræve forholdsmæssigt afslag, omlevering eller afhjælpning, jf. købelovens § 78. Ophævelse og krav om omlevering forudsætter dog som hovedregel, at der er tale om en væsentlig mangel.

Sælgeren har efter købelovens § 79 mulighed for at tilbyde at foretage afhjælpning eller omlevering med den virkning, at forbrugeren som udgangspunkt ikke kan kræve forholdsmæssigt afslag eller hæve købet. Hvis sælgeren tilbyder afhjælpning, kan forbrugeren desuden ikke kræve omlevering. Det anførte gælder dog kun, hvis afhjælpning eller

omlevering kan ske inden rimelig tid og uden omkostninger eller væsentlig ulempe for forbrugeren. Forbrugeren kan under nærmere angivne betingelser også kræve skadeserstatning, jf. købelovens § 80.

Vil forbrugeren påberåbe sig en mangel, skal forbrugeren give sælgeren meddelelse herom inden rimelig tid efter, at forbrugeren har eller burde have konstateret manglen. I modsat fald mister forbrugeren retten til at påberåbe sig manglen, jf. købelovens §

81. Dette gælder dog ikke, hvis sælgeren har handlet i strid med almindelig hæderlighed eller groft uagtsomt.

Forbrugeren kan påberåbe sig en mangel indtil et år efter leveringen (ved køb af byggematerialer dog fem år fra byggeriets aflevering, men højst seks år fra overgivelsen af materialerne til køberen), medmindre sælgeren har påtaget sig at indestå for genstanden i længere tid eller har handlet i strid med almindelig hæderlighed, jf. købelovens § 83. Hvis varen medfører fare, f.eks. for personskade, kan der efter reglerne i lov om produktsikkerhed gives påbud om at trække varen tilbage. I så fald gælder fristen i købelovens § 83 ikke, og forbrugeren kan påberåbe sig manglen, selv om der er gået mere end et år efter leveringen, jf. produktsikkerhedslovens § 12, stk. 3.

4.2. Garantier er efter dansk ret i første række reguleret af almindelige aftaleretlige regler. Der stilles ikke i dansk ret formkrav til garantier.

Efter markedsføringslovens § 4 må erklæring om ydelse af garanti eller lignende kun anvendes, såfremt erklæringen giver modtageren en væsentligt bedre retsstilling end efter lovgivningen.

5. Nationale høringer.

Kommissionens oprindelige direktivforslag har været til høring hos berørte organisationer m.v. Høringssvarene er refereret i faktisk notat af 13. november 1996, der blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 24. september 1997, og hvortil henvises.

Et kompromisforslag fra det luxembourgiske formandskab har været til høring i slutningen af 1997. Et notat om høringssvarene er sendt til Folketingets Europaudvalg den 2. april 1998.

Direktivforslaget har været drøftet på foreløbig 3 specialudvalgsmøder med deltagelse af de hørte organisationer m.v.

Direktivforslaget vil blive drøftet på endnu et specialudvalgsmøde den 14. april 1998. Der vil snarest herefter blive sendt et notat til Europa-Udvalget om de holdninger til forslaget, som organisationerne giver udtryk for på mødet.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

I det følgende redegøres for de lovgivningsmæssige og finansielle konsekvenser, som må antages at ville være forbundet med en vedtagelse af formandskabets seneste kompromisforslag.

Det kan imidlertid ikke udelukkes, at formandskabet forud for rådsmødet den 23. april vil fremlægge endnu et samlet kompromisforslag, der på visse punkter afviger fra det foreliggende forslag.

Formandskabets kompromisforslag vil på enkelte punkter øge forbrugerbeskyttelsen i forhold til de gældende danske regler. Det gælder navnlig reglen om, at forbrugeren kan gøre mangelskrav gældende i op til 2 år efter leveringen (det vil dog samtidig være nødvendigt at bruge direktivforslagets minimumsklausul for at kunne opretholde den gældende regel om, at købelovens reklamationsfrist ikke gælder, hvis sælgeren har givet en garanti eller har handlet i strid med almindelig hæderlighed).

Det gælder i et vist omfang også bestemmelsen om en "relativ" reklamationsfrist, som medfører, at en forbruger altid kan vente med at reklamere, indtil der er gået mindst 2 måneder fra det tidspunkt, hvor forbrugeren faktisk har opdaget manglen.

Endvidere vil der formentlig skulle gennemføres en regel om, at sælgeren har bevisbyrden for, at en forkert oplysning om varen ikke har kunnet have betydning for forbrugers bedømmelse af varen.

Kompromisforslagets bestemmelse om forbrugers misligholdelsesbeføjelser indebærer, at købelovens regel om en "afhjælpningsret" for sælgeren ikke vil kunne opretholdes, men på grund af forslagens regel om, at et krav om omlevering ikke må være "disproportionate" (uforholdsmæssigt) i forhold til et krav om afhjælpning, vil forskellen i praksis næppe være stor.

Det vil formentlig også være nødvendigt at indføje formodningsreglen i formandskabets forslag artikel 4, stk. 2, i købeloven. Der skal således indføres en bestemmelse om, at en mangel, der viser sig inden 6 måneder efter leveringen,

formodes at have været til stede ved leveringen (med den virkning, at forbrugeren kan gøre mangelsbeføjelser gældende), medmindre denne formodning er uforenelig med varens eller den pågældende mangels art.

Forslaget stiller på en række andre punkter forbrugeren ringere end efter reglerne i den danske købelov.

Der kan bl.a. peges på, at den danske købelov har et bredere anvendelsesområde, idet den gælder ved ethvert køb af ting (bortset fra fast ejendom) eller rettigheder.

Reglerne i købeloven om, hvornår en vare er mangelfuld, giver forbrugeren en væsentlig bedre beskyttelse, navnlig fordi en vare uanset parternes aftale altid anses for mangelfuld, hvis sælgeren eller et tidligere led i omsætningskæden har givet urigtige eller vildledende oplysninger, der har haft betydning for forbrugerenes bedømmelse af varen.

Købeloven indeholder i modsætning til kompromisforslaget også regler om bl.a. forbrugerenes ret til i visse tilfælde at lade en mangel afhjælpe for sælgerens regning og til i visse tilfælde at holde købesummen tilbage, når der konstateres en mangel.

Det kan også nævnes, at forbrugerenes undersøgelsespligt efter købeloven ikke gælder, hvis sælgeren har handlet svigagtigt. Endvidere gælder købelovens generelle reklamationsfrist som ovenfor nævnt ikke, hvis sælgeren har handlet i strid med almindelig hæderlighed. Pligten til at reklamere inden rimelig tid, efter at en mangel har vist sig (den "relative" frist), gælder efter købeloven ikke, hvis sælgeren har handlet i strid med almindelig hæderlighed eller groft uagtsomt.

Det nuværende danske beskyttelsesniveau vil kunne opretholdes ved at anvende minimumsklausulen i kompromisforslagets artikel 7, stk.

2.

6.1. Nærmere om de lovgivningsmæssige konsekvenser.

6.1.1. Anvendelsesområde og definitioner.

Formandskabet har oplyst, at direktivforslagets definitioner af begreberne "forbruger" og "erhvervsdrivende" i alle sprogversioner vil blive bragt i overensstemmelse med definitionerne i direktivet om urimelige kontraktvilkår, som har dannet grundlag for det gældende forbrugeraftalebegreb i aftaleloven, købeloven og andre civile retlige love.

Kompromisforslagets anvendelsesområde (løsørekøb) er, bl.a. som følge af undtagelserne vedrørende tvangssalg og salg af gas, elektricitet m.v., noget snævrere end anvendelsesområdet for den danske købelov.

De gældende danske regler vil kunne opretholdes som følge af minimumsklausulen.

Direktivforslagets garantidefinition er snævrere end det garantibegreb, som anvendes i dansk ret, hvor en "garanti" er den tekniske betegnelse for et løfte, hvorved afgiveren påtager sig en økonomisk risiko, som et foretagende medfører for løftemodtageren. En bredere definition vil kunne anvendes i national ret i medfør af minimumsklausulen.

Bestemmelsen om bestillingskøb i direktivforslaget svarer indholdsmæssigt omtrent til § 2 i den danske købelov, og forslaget skønnes ikke at ville nødvendiggøre ændringer her af.

6.1.2. Mangelsbegrebet.

Det må lægges til grund, at kompromisforslagets mangelsbegreb ikke er ufravigeligt, idet parterne ikke i medfør af direktivet er afskåret fra frit at aftale, hvilke krav en vare skal leve op til for at være kontraktmæssig (mangelfri).

Det må antages at følge af minimumsklausulen, at medlemsstaterne vil kunne undlade at gennemføre direktivets regel om, hvornår varen formodes at være mangelfri, hvis den nationale lovgivning stiller forbrugeren bedre end direktivet på dette punkt.

Købelovens mangelsbegreb vil således kunne bevares stort set uændret. For at sikre en korrekt gennemførelse af den nævnte "formodningsregel", vil det dog muligvis være nødvendigt at supplere den almindelige mangelsdefinition i købeloven med en regel, der præciserer, at varen i mangel af anden aftale skal formodes at være mangelfuld, hvis den ikke lever op til visse mindstekrav.

6.1.3. Forbrugerenes beføjelser, når varen er mangelfuld.

Bestemmelserne i formandskabets udkast om forbrugerenes misligholdelsesbeføjelser afviger på flere punkter fra gældende dansk ret. Efter bestemmelsen i købelovens § 78 om sælgerens afhjælpningspligt kan forbrugeren kræve

afhjælpning, med mindre dette vil forvolde sælgeren uforholdsmæssig omkostning eller væsentlig ulempe. Efter formandskabets kompromisforslag skal der mindre til for at anse et krav om afhjælpning for "uforholdsmæssigt". De gældende regler vil kunne opretholdes som følge af minimumsklausulen.

Direktivforslaget indeholder som ovenfor nævnt ikke regler om, at forbrugeren kan holde købesummen tilbage, indtil krav om afhjælpning er opfyldt. Forslaget indeholder heller ikke regler om, at forbrugeren kan hæve købet også ved uvæsentlige mangler, hvis et berettiget krav om afhjælpning ikke opfyldes inden rimelig tid. Disse bestemmelser vil også kunne opretholdes i medfør af minimumsklausulen.

Det vil ikke være muligt fuldt ud at opretholde reglen i købelovens § 79, hvorefter sælgeren som udgangspunkt kan afværge køberens ret til omlevering ved at tilbyde reparation, idet forbrugeren efter direktivet som udgangspunkt har ret til at få en ny vare, hvis dette er muligt og ikke er "uforholdsmæssigt". Med den foreslåede regel om, hvornår en beføjelse er "uforholdsmæssig", vil den praktiske forskel i forhold til de gældende danske regler om sælgerens "afhjælpningsret" dog næppe være stor. For at sikre fuld overensstemmelse med direktivet vil det imidlertid være nødvendigt, at strukturen i købelovens bestemmelser ændres, således at der ikke længere gælder en egentlig ret for sælgeren til at afhjælpe.

Formandskabets kompromisforslag indeholder som ovenfor nævnt ikke en begrænsning svarende til købelovens regel om, at forbrugeren normalt kun kan kræve omlevering, hvis der er tale om en væsentlig mangel. Efter kompromisforslaget skal der imidlertid ved afgørelsen af, om en beføjelse er "uforholdsmæssig", bl.a. lægges vægt på "omfanget af den pågældende mangel". I praksis vil dette formentlig føre til samme resultater som købelovens væsentlighedsbetingelse. For at sikre fuld overensstemmelse med direktivet, vil det dog formentlig være nødvendigt at ændre købeloven på dette punkt.

6.1.4. Sælgers regreskrav.

Direktivforslagets bestemmelse om sælgerens ret til at gøre krav gældende mod tidligere led i omsætningen vil ikke kræve lovændringer.

6.1.5. Fristregler.

Kompromisforslaget indebærer, at det vil være nødvendigt at forlænge den generelle reklamationsfrist i købelovens § 83, stk. 1, fra 1 til 2 år/21/2 år. Købelovens regel om, at reklamationsfristen ikke gælder, hvis sælgeren har påtaget sig at indestå for varen i længere tid eller har handlet i strid med almindelig hæderlighed, vil som ovenfor nævnt kunne opretholdes som følge af minimumsklausulen.

Fristreglerne i kompromisforslaget indebærer endvidere, at det ikke vil være muligt at opretholde købelovens regel om, at forbrugeren som udgangspunkt skal reklamere inden rimelig tid efter, at han har eller burde have opdaget manglen. Reglen vil skulle ændres, således at forbrugeren ikke kan miste sine rettigheder som følge af manglende reklamation eller passivitet, før der er gået 2 måneder fra det tidspunkt, hvor forbrugeren opdagede manglen.

6.1.6. Reglen om, at fejl, der viser sig inden 6 måneder, som udgangspunkt formodes at have været til stede ved leveringen.

For at sikre fuld overensstemmelse med direktivet vil det formentlig være nødvendigt at indføje denne formodningsregel i købeloven.

6.1.7. Garantireglen.

Der vil skulle indføres regler i markedsføringsloven om, at forbrugeren efter anmodning skal have en garanti skriftligt.

For at sikre fuld overensstemmelse med direktivet vil det muligvis også være nødvendigt at præcisere i loven, at garantierklæringer skal angive, at forbrugeren har visse rettigheder i henhold til lovgivningen, og på let forståelig måde angive de nødvendige betingelser for at gøre garantien gældende.

6.2. Erhvervsøkonomiske og samfundsmæssige konsekvenser.

Kommissionen har indhentet en rapport om forslagens økonomiske konsekvenser hos et eksternt analysefirma.

I rapporten anføres det, at de erhvervsdrivende forventer, at omkostningerne for de handlende som følge af de foreslåede regler samlet vil stige med op til 6,6% af de nuværende salgspriser, afhængigt af varetypen. Analysefirmaet anfører dog, at disse forventninger forekommer at være overdrevent pessimistiske, og at et mere realistisk bud vil være, at omkostningerne vil stige med op til 2,7%.

Rapporten forelå først i marts 1998, men analyserne om forslagens konsekvenser er baseret på Kommissionens oprindelige forslag fra 1996. Det nu foreliggende forslag fra formandskabet indeholder imidlertid væsentlige ændringer på de fleste centrale punkter.

Ændringerne i forhold til Kommissionens oprindelige forslag må formodes at have en vis betydning for vurderingen af direktivets økonomiske følger, men i Danmark vil den i praksis væsentligste udvidelse af forbrugerbeskyttelsesniveauet dog ligesom efter det oprindelige forslag formentlig være forlængelsen af købelovens generelle reklamationsfrist fra 1 til 2 år. Det kan herom anføres, at det ved mangler, der viser sig senere end 1 år, formentlig ofte vil være vanskeligere for forbrugeren at bevise, at manglen var til stede ved leveringen.

Hertil kommer muligvis - afhængigt af det endelige udfald af forhandlingerne - en afskaffelse af forbrugers pligt til at reklamere inden rimelig tid efter, at han opdagede eller burde have opdaget manglen.

6.3. Statsfinansielle konsekvenser.

Forslaget skønnes ikke at ville have statsfinansielle konsekvenser.

7. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Faktuelt grundnotat er fremsendt til Folketingets Europaudvalg den 24. september 1996. Aktuelt notat er fremsendt til udvalget den 24. oktober 1997.

Direktivforslaget har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 22. november 1996 og den 31. oktober 1997.

2. Effektiv anvendelse og håndhævelse af fællesskabets forbrugerlovgivning.

1. Baggrund og indhold

Det britiske formandskab har ønsket en debat på rådsmødet om effektiv anvendelse og håndhævelse af fællesskabets forbrugerlovgivning.

Debatten vil tage sit udgangspunkt i et af Kommissionen udarbejdet debatoplæg. Debatoplægget er udarbejdet på baggrund af et "non-paper" forud for et møde den 13. januar 1998 i Bruxelles for højtstående embedsmænd med ansvar for forbrugerpolitik i medlemsstaterne samt disses tilkendegivelser i forbindelse hermed.

I debatoplægget nævnes bl.a., at den traktatmæssige beskyttelse i art. 129 a om fællesskabets bidrag til virkeliggørelse af et højt forbrugerbeskyttelsesniveau kun bliver nået, hvis retsakter, især direktiver, bliver korrekt implementeret, og hvis de bliver effektivt håndhævet af medlemsstaterne.

Hvor overvågning af implementeringen af den europæiske forbrugerlovgivning kan varetages af Kommissionen på baggrund af nationale notifikationer, er overvågningen af den praktiske anvendelse en problemfyldt opgave, som kræver støtte fra og samarbejde med de enkelte medlemsstater. Når alt kommer til alt, afhænger ansvaret for håndhævelsen af lovgivningen af den enkelte medlemsstat, og Kommissionen har kun begrænset mulighed for at få tilstrækkelig information om den praktiske anvendelse.

Disse vanskeligheder kan lettes, hvis de nationale aktører, herunder forbrugerorganisationer, forpligter sig selv til at overvåge håndhævelsen af lovgivningen.

Kommissionen modtager imidlertid kun få rapporter vedrørende håndhævelses-spørgsmål, og Kommissionen er kun sjældent informeret om eventuel opfølgning på den praktiske anvendelse af EU-retlige mekanismer i de enkelte medlemsstater.

Der er iværksat forskellige såvel fællesskabs- som nationale initiativer til at forbedre effektiviteten og håndhævelsen af forbrugerlovgivningen. På *fællesskabsplan* har Kommissionen udarbejdet adskillige studier og rapporter på området, og der er etableret en database om national retspraksis vedrørende urimelige kontraktvilkår. Med henblik på at sikre forbrugernes retssikkerhed er der endvidere fremsat forslag til råds- og parlamentsdirektiv vedrørende søgsmål med nedlæggelse af påstand om forbud inden for området beskyttelse af forbrugers interesser, samt vedtaget en handlingsplan for udenretlig tvistløsning. Dertil kommer Kommissionens Karolus-program, som bl.a. har til formål at udveksle praktisk erfaring vedrørende håndhævelse mellem de respektive medlemsstater. Endelig er der etableret RAPEX-notifikationssystemet af notifikationer om farlige produkter og overvågning af sikkerhedsprocedurer samt EHLASS-programmet om information om ulykker i hjemmet og i fritiden.

På *nationalt plan* er der bl.a. etableret International Marketing Supervision Network, som har til formål at øge det praktiske samarbejde mellem markedsføringsmyndighederne i OECD-landene, samt lande, der opfylder betingelserne for at blive medlem af OECD. Hertil kommer samarbejdet i PROSAFE (Product Safety Enforcement Forum of Europe), som er et samarbejde mellem produktsikkerhedsmyndighederne i medlemsstaterne vedrørende produktsikkerhedsspørgsmål samt et tilsvarende samarbejde vedrørende fødevarer sikkerhed i FLEF (Food Law Enforcement Forum). Yderligere findes der et omfattende regionalt samarbejde sted, bl.a. samarbejdet inden for Nordisk Ministerråd.

I Kommissionens debatoplæg 1998 bemærkes, at der skal findes løsninger til at forbedre gennemsigtigheden af medlemstaternes lovgivning, markedsovervågning og håndhævelsesmekanismer samt til forbedring af samarbejdet mellem forskellige nationale myndigheder.

I den sammenhæng foreslår Kommissionen som mulige debattemner bl.a. drøftet hensigtsmæssigheden af et krav til medlemsstaterne om at rapportere til Kommissionen om håndhævelse af lovgivning vedrørende europæiske forbrugerdirektiver, samt det eventuelt fordelagtige i, at Kommissionen udarbejder analyser om implementeringen, de ansvarlige håndhævelsesmyndigheder, m.v. Hertil kommer et forslag om eventuelt at opfordre medlemsstaterne til at organisere offentlige høringer om effektiviteten af forbrugerlovgivning, samt det eventuelt hensigtsmæssige i at give Kommissionen beføjelser til at overvåge sikkerheden af industriprodukter på linie med fødevarer- og landbrugslovgivningen. Endvidere nævnes muligheden af at forbedre Det Internationale Markedsføringsnetværks funktion .

2. Gældende dansk ret

Lovgivningen på forbrugerbeskyttelsesområdet, herunder håndhævelsesregler, er i dag reguleret af bl.a. markedsføringsloven, lovgivning om Statens Husholdningsråd samt produktsikkerhedsloven, der varetages af Forbrugerstyrelsen, levnedsmiddellovgivningen, som varetages af Veterinær- og Fødevaredirektoratet, m.v. Hertil kommer en omfattende særlovgivning samt almindelige civilretlige regler.

3. Høring

Da Kommissionens debatoplæg først er modtaget meget sent i forhold til den danske beslutningsprocedure har en høring eller behandling i specialudvalg endnu ikke været mulig.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Debatten forventes ikke i sig selv at medføre lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Debatten forventes ikke i sig selv at få samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark.

6. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Debatoplægget har ikke tidligere været forelagt Europaudvalget

3. EHLASS-programmet

1. Baggrund og indhold

EHLASS er en forkortelse for European Home and Leisure Accident Surveillance System. Programmet har siden 1986 fungeret som et fælleseuropæisk hjemme- og ulykkesregistreringssystem. EHLASS begyndte som et pilotprojekt og er flere gange blevet forlænget, senest den 7. december 1994, hvor Europa-Parlamentet og Rådet vedtog at videreføre projektet til og med 1997.

EHLASS-programmet har HAFT hjemmel i art. 129A, kvalificeret flertal, og er vedtaget efter proceduren i traktatens artikel 189B, fælles beslutning.

Der deltager i alt 65 skadestuer fra EU-medlemslandene i registreringen.

Programmet sikrer, at registreringen sker efter ensartede metoder. Ulykkesdata kodes efter samme klassifikation, som anvendes i Landspatientregisteret, dog således, at kodningen i EHLASS følger klassifikationens mest detaljerede niveau.

Dvs., oplysningsniveauet i EHLASS er mindst 10 gange større end Landspatientregisterets. Desuden indeholder EHLASS en kort beskrivelse i fri tekst for hvert skadestilfælde.

EHLASS-systemets anvendes i det skadesforebyggende arbejde i forbindelse med produktrelaterede ulykker. Systemet gør det muligt på et tidligt tidspunkt at opdage og gribe ind over for potentielt farlige produkter. Samtidig muliggør systemet en sondring mellem tendenser og enkeltstående tilfælde af produktrelaterede ulykker. Dette har bl.a. betydning for myndighedernes indsats og anvendelse af ressourcer, idet det sikrer at indsatsen målrettes i forhold til reelle behov.

I forbindelse med Rådsmødet (Forbruger) den 3. november 1997 udvekslede Kommissionen på baggrund af en ekstern rapport, "Evalueringsrapport om EHLASS-systemet for Europa-Kommissionen - Generaldirektoratet XXIV", synspunkter med medlemslandene om EHLASS-systemets videreførelse og finansiering. Evalueringsrapporten har i hovedtræk peget på

- at det er væsentligt med et produktrelateret ulykkesregistreringssystem.
- at anvendelsen af EHLASS-data gør det muligt at afdække risikobetonet adfærd, risikogrupper (køn, alder, erhverv, sted etc.) og farlige produkter.
- at EHLASS-systemet har visse operationelle mangler. På trods af et højt nationalt anvendelsesniveau er systemets direkte nytteværdi for Kommissionen lav, da systemets funktionsmåde ikke muliggør hurtig og direkte central adgang til tilstrækkeligt repræsentative og pålidelige data. Ulemperne ved det nuværende system består først og fremmest i fraværet af central koordinering og mangelen på en fælleseuropæisk database, hvilket hindrer en mere detaljeret databehandling i forbindelse med konkrete, hurtige indsatser på produktsikkerhedsområdet i hele EU.
- at systemet har et væsentligt potentiale.

På den baggrund anbefaler evalueringsrapporten, at der hurtigst muligt iværksættes det forbedrede EHLASS-system for at give det et mere intenst liv i EU-fællesskabet.

1.1. Det nye EHLASS-program

Kommissionen har fremsat et forslag, der for 1999 skal integrere EHLASS i et fællesskabsprogram om sundhedsovervågning ("Health Monitoring Programme"), der er placeret i DG V, jf. Europa-Parlamentet og Rådets beslutning nr. 1400/97/EC af 30. juni 1997. Forslaget har til formål at effektivisere dataindsamlingen, at undgå dobbeltarbejde og dermed mindske ressourceforbruget.

Formålet med overgangsfasen er at videreudvikle EHLASS til et moderne, fremtidsorienteret system, der inkluderer etableringen af en central database - opkoblet til Internettet - til brug for tilgængelig identifikation af produkttyper, der forvolder ulykker.

I den forbindelse finansierer Kommissionen udviklingen af nye systemer, der er planlagt til at kunne tages i brug ved udgangen af 1998.

Programmet skal derudover gøre det muligt for medlemsstaterne at forberede og gennemføre en procedure for en mere hyppig overførsel af data til den centrale database, der er under opbygning. Kommissionen har for 1998 foreslået, at data indsamlet i perioden januar-juni skal overføres ultimo september, at data for juli-september overføres ultimo november, og at data for oktober-december overføres ultimo februar 1999.

For at sikre programmet en bedre datarepræsentativitet er det foreslået, at medlemsstaterne ultimo februar 1999 bør fremlægge en model til ekstrapolering af nationale data, der simulerer den samlede befolkning. Øvelsen tænkes at skulle inddrage supplerende informationskilder på nationalt niveau.

For 1999 skal EHLASS ifølge Kommissionsforslaget være en fuldstændig integreret del af DG V-programmet vedrørende sundhedsovervågning, der så omkostningseffektivt som muligt integrerer de hidtil adskilte programmets målsætninger under et. Forslaget har den sideeffekt, at andre typer af ulykker skal medregistreres i EHLASS som fx vold, selvmord og paraselvmord. Kommissionen anser forslaget for særdeles egnet, da det vil spare ressourcer, for de personer, der i dag indsamler EHLASS-data, idet de samtidig vil kunne indsamle data om fx vold, selvmord etc.

Forslaget har været til 1. behandling i Parlamentet. Parlamentet og Kommissionen er stort set enige om indholdet, og det vurderes, at programmet vil kunne vedtages inden udgangen af indeværende år.

Kommissionen er i øjeblikket i færd med på baggrund af Parlamentets 1. behandling at færdiggøre sin endelige stilling til, hvordan målsætningerne i EHLASS-programmet bedst lader sig integrere i DG V's program om sundhedsovervågning.

EHLASS er sat på dagsordenen for Rådsmødet (Forbruger) den 23. april 1998 med henblik på udveksling af synspunkter om status for arbejdet. Det forventes, at Kommissionen på mødet vil orientere om den fremtidige placering af EHLASS i DG V (sundhed), og hvor langt forslaget derom er kommet. Dette forslag er sat på dagsordenen for Rådsmødet (Sundhed) den 30. april 1998.

1.2. Finansieringen

Kommissionen fremførte i forbindelse med Rådsmødet (Forbruger) den 3. november 1997, at den anså det som et væsentligt problem, såfremt den fortsat skulle forestå den overvejende del af finansieringen af systemet. Kommissionen har hidtil ydet en refusion på 80% af medlemslandenes sygehusudgifter, hvilket for 1997 beløb sig til i alt 2,4 mio. ECU (ca. 18,2 mio. kr.). Det har været byrdefuldt for DG XXIV, hvor EHLASS er placeret, da systemet hidtil har lagt beslag på 13% af det samlede budget til forbrugerbeskyttelse.

Kommissionens nuværende opfattelse er, at det er nødvendigt at tilpasse programmet til det enkelte medlemslands særlige vilkår, hvorfor den har udtrykt ønske om i løbet af 1998 at indgå i bilaterale forhandlinger med medlemslandene med henblik på at udfærdige kontrakter, der skal sikre såvel finansieringen som målsætningerne i programmet for 1999. Kommissionen foreslår i den forbindelse, at medlemslandene selv finansierer 65% af driftsudgifterne.

Kommissionen har til pilotprogrammets drift for 1998 afsat 1,8 mio. ECU (ca. 13,6 mio. kr.), der finansieres af DG XXIV via en særlig konto til pilotprogrammer. Hjemlen til udbetalingen er beslutningen om de generelle rammer for fællesskabsbeslutninger til fordel for forbrugerne. Denne form er valgt, da der ikke på anden vis kan findes hjemmel til udbetaling af pengene til den fortsatte finansiering.

2. Gældende dansk ret

Ingen.

3. Høring

Forbrugerstyrelsen har i november 1997 sendt evalueringsrapporten til en række myndigheder m.v. med anmodning om bemærkninger. Resultatet af høringen er følgende:

Dansk Selskab For Ulykkes- og Skadesforebyggelse bemærker, at det er af stor vigtighed, at EHLASS-registreringen fortsætter i såvel Danmark som i udlandet. Dataindsamling af den art giver rig mulighed for egentlig ulykkesanalyse, monitoreringsfunktion og måling af kampagneeffekter. Endvidere er det væsentligt, at data søges gjort så ensartede som muligt i medlemslandene, og at data gøres lettere tilgængelige via Internettet, så brugerfladen øges i forhold til det nuværende niveau.

Forbrugerrådet opfatter EHLASS som en meget central del af produktsikkerhedsarbejdet, og finder det absolut nødvendigt, at registreringen fortsætter. Af hensyn til brugen af data i europæisk regi er det nødvendigt at forbedre systematikken, så det i højere grad er muligt at sammenligne data fra medlemslandene. På nuværende tidspunkt er data meget forskelligartede, og kvaliteten varierer. Forbrugerrådet støtter i øvrigt op om ANECs (European Association for the co-ordination of consumer representation in standardization) kommentarer til EHLASS, som understøtter fortsættelsen af EHLASS, oprettelsen af en central database, der gøres tilgængelig via Internettet, samt en hyppigere dataindsamling.

4. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

EU-Kommissionen har - som hidtil - også for 1997 ydet et tilskud til EHLASS-projektet på 80% af de samlede omkostninger til sygehusdriften, dog maksimalt 28.000 ECU (ca. 210.000 kr.) pr. skadestue. Udgifterne derudover finansieres nationalt.

I Danmark var de samlede årlige udgifter for 1997 ca. 1,9 mio. kr. Heri er medregnet Kommissionens tilskud på ca. 1,1 mio. kr. (5 skadestuer á 28.000 ECU = 140.000 ECU), hvilket svarer til ca. 60% af de samlede danske udgifter. Forbrugerstyrelsen bidrager med 0,4 mio. kr., og fra 1993 har Sundhedsministeriet bidraget med 0,4 mio. kr. årligt.

Kommissionen budgetterer med et maksimumsbidrag for 1998 på 102.273 ECU (ca. 0,8 mio. kr.), hvilket er en reduktion på 25% i forhold til 1997. Under forudsætning af, at de samlede udgifter ved driften af EHLASS fastholdes på 1997-niveau (ca. 1,9 mio. kr.) forventes det danske bidrag for 1998 at stige med ca. 300.000 kr. Denne ekstra udgift er der taget højde for på finansloven.

De statsfinansielle konsekvenser for 1999 er ikke kendte

5. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 31. oktober 1997 med henblik på forhandling ved oversendelse af notater den _

4. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv vedrørende søgsmål med nedlæggelse af påstand om forbud indenfor området beskyttelse af forbrugernes interesser. (KOM (95) 712 endelig udg.) og (KOM (96) 725. endelig udg.)

1. Baggrund og indhold

Forslag til direktiv er fremsat den 24. januar 1996. Forslagets hjemmel er artikel 100 A, hvilket indebærer fælles beslutningstagen og kvalificeret flertal efter artikel 189 B.

Forslaget bygger på Kommissionens grønbog "Access to Justice" og de høringsvar, Kommissionen har modtaget.

Europa-Parlamentet vedtog den 14. november 1996 en række ændringsforslag. På baggrund heraf fremsatte Kommissionen den 23. december 1996 et revideret forslag (KOM (96) 725 endelig udg.).

Ministerrådet nåede til politisk enighed om fælles holdning på Rådsmøde den 10. april 1997. På Rådsmøde den 30. oktober 1997 blev den fælles holdning vedtaget.

Europa-Parlamentet har den 12. marts 1998 godkendt den fælles holdning og opfordret Rådet til så hurtigt som muligt at vedtage retsakten endeligt i overensstemmelse med den fælles holdning.

Direktivforslaget har til formål at koordinere medlemsstaternes lovgivning med henblik på at forbedre muligheden for at nedlægge forbud mod handlinger, som skader forbrugernes interesser, og som strider mod en række forbrugerbeskyttende direktiver. Disse direktiver fremgår af et bilag til direktivforslaget.

I bilaget er medtaget direktivet om vildledende reklame, direktivet om aftaler indgået uden for fast forretningssted, direktivet om forbrugerkredit, visse bestemmelser i direktivet om udøvelse af tv- og radiospredningsvirksomhed, direktivet om pakkerejser, direktivet om reklame for humanmedicinske lægemidler, direktivet om urimelige kontraktsvilkår i forbrugeraftaler, direktivet om timeshare og direktivet om fjernsalg. Kommissionen skal bl.a. i en beretning hvert tredje år om direktivets anvendelsesområde gennemgå de direktiver, der er opført i bilaget.

Direktivforslaget skal åbne mulighed for, at en erhvervsdrivende kan sagsøges i sit hjemland for overtrædelser, der har virkning i en anden medlemsstat. Herved skulle myndigheder/organisationer, der varetager forbrugernes interesser, få bedre muligheder for at standse overtrædelser af direktiverne og dermed sikre en mere effektiv håndhævelse af lovgivningen.

Det har således vist sig vanskeligt at komme overtrædelser til livs ved gennemførelse af en retssag, såfremt virksomheden, der overtræder reglerne i en medlemsstat, ikke er bosiddende i samme land. Myndigheden vil tillige ofte være afskåret fra at kunne anlægge en sag i virksomhedens hjemland, ligesom den ikke vil kunne få assistance fra hjemlandets tilsynsmyndighed, der alene kan behandle sager, der har virkning over for dets egne borgere.

Direktivforslaget indebærer som minimum, at hver medlemsstat skal udpege en domstol/administrativ myndighed, der skal have kompetence til at træffe afgørelse i en sag om nedlæggelse af et forbud. Der kan udpeges mere end en domstol. Medlemsstaterne skal samtidig tillade, at en udenlandsk organisation/myndighed, der af sin hjemstat er udpeget som kompetent til at anlægge sådanne sager, rejser sager ved domstolen/myndigheden. Medlemsstaterne udarbejder en liste over den eller de myndigheder/organisationer, der tildeles denne kompetence.

Lovvalget, det vil sige spørgsmålet om, hvilket lands lov, der skal anvendes under forbudssager, der rejses efter dette direktiv, afgøres af de nationale domstole, ligesom de nationale retsplejeregler finder anvendelse.

Herudover kan medlemsstaterne beslutte, at en udenlandsk myndighed/organisation først kan rejse sag, hvis den forinden har rettet henvendelse til den lokale tilsynsmyndighed/organisation i den erhvervsdrivendes hjemland og givet denne mulighed for at rejse sagen.

Ligeledes kan medlemsstaterne bestemme, at der forud for et søgsmål skal rettes henvendelse til den erhvervsdrivende. En sådan henvendelse skal kunne afbryde en eventuel forældelse.

Direktivet skal være implementeret senest 30 måneder efter offentliggørelse i de Europæiske Fællesskabers Tidende.

2. Gældende dansk ret

Retssager imod virksomheder etableret her i landet vil ifølge dansk rets internationale værnetingsregler kunne anlægges ved en dansk domstol, uanset at retssagen vedrører en handling, der alene har virkning i et andet land. I en række tilfælde vil retssag desuden kunne anlægges i forbrugernes hjemland efter EF-Domskonventionen.

Det afgøres efter dansk rets almindelige lovvalgsregler, om domstolen under en sådan retssag skal afgøre sagen efter dansk ret eller efter lovgivningen i den medlemsstat, hvor overtrædelsen har sin virkning (forbrugerens bopæl). Lovvalgsreglerne vil formentlig i almindelighed føre til, at domstolen vil afgøre sagen efter lovgivningen i det land, hvor overtrædelsen har sin virkning. Selvom domstolen anvender lovgivningen i dette land, vil den anvende de danske processuelle regler om forbudets udstrækning og nedlæggelse samt om genoprettelse m.v.

Den lovgivning, der gennemfører flere af de i bilaget nævnte direktiver, indeholder bestemmelser om tilsyn. Tilsynet udøves af forskellige myndigheder bl.a. Forbrugerombudsmanden, Sundhedsstyrelsen og Radio- og TV-Reklamenævnet. Den tilsynsvirksomhed, der udøves af disse myndigheder, har offentligretlig karakter. De nævnte myndigheder kan alene indlede sager med hjemmel i den danske lovgivning, ligesom anvendelsen af denne lovgivning forudsætter, at overtrædelser har virkning i Danmark.

Mulighed for domstolene til at nedlægge forbud følger af retsplejelovens almindelige regler og markedsføringsloven. Efter retsplejeloven kan fogedretterne nedlægge foreløbige forbud. Endvidere kan Forbrugerombudsmanden f.s.v.a. overtrædelser af markedsføringsloven nedlægge foreløbige forbud, som efterfølgende skal stadfæstes af Sø- og Handelsretten.

En foreløbig undersøgelse af den lovgivning, der gennemfører bilagets direktiver, samt retsplejelovens og markedsføringslovens mere generelle muligheder for nedlæggelse af forbud viser, at direktivets krav om, at alle overtrædelser, der skader forbrugernes kollektive interesser, skal kunne forbydes, formentlig vil være opfyldt. Det kan dog ikke udelukkes, at der kan forekomme overtrædelser, der ikke kan betegnes som værende i strid med god markedsføringsskik, og som heller ikke vil kunne forbydes ved et fogedforbud. Det kan derfor vise sig nødvendigt i forbindelse med en gennemførelse af direktivforslaget, at tilvejebringe yderligere hjemmel til nedlæggelse af forbudet.

Markedsføringsloven forudsætter, at interesseorganisationer kan være søgsmålskompetente til at anlægge forbudssager efter markedsføringsloven. Efter dansk ret afgøres spørgsmålet om søgsmålskompetence i øvrigt ikke generelt men i relation til den konkrete sag. Det er uklart, præcist hvilke krav en forbrugerorganisation skal opfylde, for at den kan anses for at have retlig interesse i en sag.

Forbrugerombudsmanden kan anlægge sager vedrørende overtrædelser af markedsføringsloven.

Udenlandske interesseorganisationer er søgsmålskompetente efter samme regler som danske organisationer. Der kræves således ikke tilladelse hertil, og den pågældende organisation skal ikke have en offentlig dansk godkendelse for at kunne føre retssager.

Det er uafklaret, i hvilket omfang udenlandske offentlige myndigheder kan anlægge sager, der har karakter af håndhævelse af offentligretlige beføjelser i det pågældende land.

3. Høring

Forslaget har været fremsendt i høring til Dommerforeningen, Dommerfuldmægtigforeningen, Advokatrådet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Assurandørsocietet, Dansk Handel & Service, Dansk Industri, Dansk Postordreforening, De Samvirkende Købmandsforeninger i Danmark, Handelskammeret, FDB, FDM, Finansrådet, Forbrugerrådet, Håndværksrådet og Realkreditrådet.

Forslaget har senest den 10. marts 1997 været forelagt specialudvalget for forbrugerbeskyttelse, hvor organisationerne tillige er repræsenteret.

Der er fremkommet følgende bemærkninger:

Advokatrådet er positive overfor forslaget, men finder det indeholder nogle uklarheder. Art. 2 om udpegning af domstol eller myndighed med kompetence til at træffe afgørelse bør ændres, så der åbnes mulighed for at udpege mere end en domstol eller myndighed, ligesom art. 3 om udpegelseskriterierne for godkendte organisationer bør præciseres, og art. 5 om forudgående varsel bør ændres eller udgå, da den er vanskelig at administrere.

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd kan tiltræde en styrkelse af de kollektive interesser på dette begrænsede område. Rådet finder, at art. 3 om myndigheders og/eller organisationers søgsmålskompetence bør præciseres til kun at omfatte civile søgsmål, og at art. 2, stk. 1, lit. c om dagbøder ved forsinkelse bør ændres.

Dansk Handel & Service er positive overfor tiltag, der kan fremme en mere effektiv håndhævelse af reglerne, men stiller sig tvivlende overfor forslagetets retsgrundlag, ligesom man ikke finder det godtgjort, at de eksisterende regler ikke er tilstrækkelige. Det bør samtidig overvejes, om ikke søgsmålskompetence kun bør gives til offentlige myndigheder.

Forbrugerrådet anfører, at forslaget kun berører et lille hjørne af problemstillingen "access to justice". Man er positiv overfor intentionerne bag forslaget, men finder, at dets udformning er administrativt og retssikkerhedsmæssigt problematisk, da listen over direktiver, der skal omfattes af forslaget, administreres af forskellige myndigheder og indeholder en sammenblanding af offentlig- og privatretlig regulering. Forbrugerrådet finder, at direktivforslagets anvendelsesområde skal udvides til også at omfatte national lovgivning, der giver en større beskyttelse af forbrugerne end direktivernes tekster, og at forslaget i øvrigt ikke skal være begrænset til de direktiver, der er medtaget i bilaget.

Dansk Industri finder som udgangspunkt ikke, der er behov for forslaget. Opretholdes det bør art. 3 om myndigheders og/eller organisationers søgsmålskompetence ændres, således at man enten udpeger myndigheder eller organisationer som søgsmålskompetente, og at interesseorganisationer kun kan udpeges i lande, hvor der ikke findes en offentlig myndighed.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Implementeringen af direktivet vil kræve ændring af markedsføringsloven, retsplejeloven og eventuelt anden speciallovgivning, idet både myndigheder og domstolenes kompetence skal udstrækkes til også at omfatte danske firmaers handlinger i udlandet, ligesom udpegede udenlandske organisationer/myndigheder skal have mulighed for at klage til en myndighed eller anlægge sag ved domstolene her i landet.

Samtidig skønnes forslaget at indebære et øget ressourcebehov hos det kompetente organ, og såfremt sådanne udpeges, hos de(n) søgsmålskompetente organ(er).

5. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Direktivforslaget om nedlæggelse af forbud kan medføre en mere effektiv håndhævelse af forbrugerbeskyttende bestemmelser til gavn for forbrugerne og de erhvervsdrivende, der overholder reglerne.

6. Tidligere forelæggelser i Europaudvalget

Direktivet har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 19. april og den 22. november 1996 til orientering samt den 4. april 1997 til forhandlingsoplæg. Notater er fremsendt henholdsvis den 12. april og den 15. november 1996, samt den 25. marts 1997.

Endvidere er faktisk grundnotat fremsendt til Folketingets Europaudvalg den 18. juni 1996.

5. Meddelelse fra Kommissionen : Handlingsplan for forbrugernes klagemuligheder og bilæggelse af tvister på forbrugerområdet inden for det indre marked, KOM (96) 13 endelig udg.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen har den 14. februar 1996 med hjemmel i traktatens artikel 129 A fremsat en handlingsplan vedrørende forbrugernes klagemuligheder og bilæggelse af tvister på forbrugerområdet i det indre marked, KOM(96)13 endelig udg. Initiativerne i handlingsplanen bygger på Kommissionens grønbog "Access to Justice" og de høringssvar, som Kommissionen har modtaget.

Handlingsplanen, der har til formål at tilvejebringe bedre løsninger af grænsoverskridende forbrugertvister, kan opdeles i to hovedelementer :

- 1) Fremme af udenretlige former for sagsbehandling og
- 2) forenklet adgang til domstolene.

På Rådsmødet (forbruger) den 25. november 1996 blev der vedtaget en række konklusioner, der iværksætter de elementer i Handlingsplanen som vedrører den udenretlige eller uformelle procedure ved tvistløsning i forbrugerforhold i Det Indre Marked.

Konklusionerne indeholder i det væsentlige følgende :

1. Rådet giver på ny udtryk for sin interesse i at styrke forbrugernes tillid til det indre marked og sikre dem adgang til fordelene ved udnyttelse af det indre marked.
2. Rådet finder, at denne interesse også omfatter forbrugernes adgang til en hurtig og effektiv bilæggelse af tvister, særlig ved grænseoverskridende tvister. Rådet noterer sig, at en sådan mulighed allerede findes i nogle medlemslande.
3. Rådet støtter det generelle koncept for pilotprojekter med frivillig deltagelse i flere medlemsstater.
4. Rådet finder, at pilotprojekterne har til formål at indsamle viden og information og ikke har til hensigt at harmonisere de nationale retssystemer og fremgangsmåder.
5. Pilotprojekterne skal respektere de eksisterende nationale organer, systemer og lovgivning.
6. Pilotprojekterne bør være underlagt følgende kriterier: Uafhængighed, effektivitet og gennemsigtighed.
7. Pilotprojekterne bør hvile på samarbejde mellem allerede eksisterende organer og strukturer.
8. Rådet noterer sig Kommissionens intention om test af formularer på frivillig basis og finder, at udarbejdelse af formularer bør ske på baggrund af erfaringer, som flere medlemslande allerede har i denne henseende.
9. Rådet noterer sig Kommissionens tidsplan og anmoder om en rapport indeholdende resultater af de omtalte pilotprojekter inden 30. juni 2000 med henblik på en hensigtsmæssig opfølgning.

På rådsmødet (forbruger) den 23. april vil Kommissionen gøre status for arbejdet med udenretlig tvistløsning på forbrugerområdet.

Kommissionen tager ikke på indeværende tidspunkt initiativ vedrørende den del af handlingsplanen, der vedrører forenklet adgang til domstolene.

Derimod bliver der i Kommissionens meddelelse opstillet to løsninger vedrørende iværksættelse af frivillige procedurer; henholdsvis

1. Bistand til en bedre dialog mellem erhvervsdrivende og forbrugere i form af en klageformular og
2. En henstilling, der angiver de kriterier, som Kommissionen finder det ønskeligt, at udenretlige klageorganer opfylder.

Betingelserne i henstillingen til de udenretlige organer, der skal løse tvisterne, er :

- uafhængighed
- åbenhed
- kontradiktion
- effektivitet
- lovlighed
- frihed til at indbringe afgørelsen for domstolene
- ret til repræsentation

Anvendelse af den foreslåede klageformular er ikke nødvendigvis forbundet med de kriterier, som udenretlige klageorganer bør opfylde. Der foreligger to af hinanden uafhængige initiativer.

2. Gældende dansk ret

Udenretlig løsning af forbrugertvister sker i Danmark i Forbrugerklagenævnet og ved en række af Forbrugerklagenævnet godkendte private klage-og ankenævn, eller hvor der i lovgivningen er foreskrevet en særlig klageadgang. Herudover findes der et mindre antal brancheordninger, der i et vist omfang løser tvister mellem forbrugere og brancheorganisationens medlemmer. Disse ordninger lever ikke op til de krav, Forbrugerklagenævnet stiller i forbindelse med en godkendelse. Bl.a. behandles ikke sager, hvor den erhvervsdrivende ikke er organiseret.

En del ikke landsdækkende retshjælpsinstitutioner og advokat-retshjælpen yder bistand til tvistløsning.

Forbrugerklagenævnet og de godkendte private klagenævn kan træffe afgørelse eller fremsætte forligsforslag i en klagesag. Afgørelserne, der ikke er bindende for parterne, kan indbringes for domstolene.

Forbrugerklagenævnet og de godkendte klagenævne behandler klager, der falder indenfor deres virksomhedsområder, og klagen over den erhvervsdrivende i øvrigt kan behandles ved en dansk domstol efter retsplejelovens regler. Der kan således ikke stilles krav om, at klageren skal være bosiddende her i landet. Forbrugerklagenævnet vil således kunne behandle en tyskers klage over en vare købt i Danmark. Ligesom klager over erhvervsdrivende, der efter internationale konventioner vil kunne sagsøges i Danmark, vil kunne behandles i nævnet. Forbrugerklagenævnet og de godkendte ankenævne er ikke branchedækkende for hele forbrugerosrådet.

Forbrugerklagenævnet kan afvise klager, der ikke skønnes egnet til behandling i nævnet. Nævnet vil således kunne afvise en klage, hvor de internationale privatretlige regler fører til, at nævnet skal anvende udenlandsk ret ved afgørelse af klagen.

Dansk ret åbner ikke mulighed for "class action" (indtaling af ligelydende krav overfor samme erhvervsdrivende på vegne af en ikke nærmere defineret personkreds). Dog kan Forbrugerombudsmanden jf. markedsføringslovens § 20 indtale ensartede erstatningskrav i henhold til loven på vegne af en flerhed af forbrugere.

3. Høring

Sagen har været fremsendt i høring til Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Assurandørsocietet, Dansk Handel og Service, Dansk Industri, Dansk Postordreforening, De Samvirkende Købmandsforeninger i Danmark, Handelskammeret, FDB, FDM, Finansrådet, Forbrugerrådet, Håndværksrådet og Realkreditrådet. Udkast til Rådskonklusioner, har også været behandlet i Specialudvalget vedrørende forbrugerbeskyttelse, hvor nævnte organisationer deltog.

Der fremkom følgende bemærkninger:

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd finder, at Det Europæiske Fællesskab ikke skal regulere den nationale retspleje, heller ikke ved harmonisering af en fælles europæisk klageformular.

Dansk Handel & Service er som udgangspunkt positiv overfor forslaget, og at der bør arbejdes seriøst videre med problemstillingen. Man finder, at handlingsplanen skal bygge på frivillighed og respektere subsidiaritetsprincippet, idet man påpeger, at vedtagelse af retsplejeregler er et nationalt anliggende. Der bør tilføjes et kriterium om, at forbrugeren forinden skal have rettet forgæves henvendelse til den erhvervsdrivende, ligesom der bør fastsættes en økonomisk undergrænse. Etablering af en "postkasse" må afvises. Dansk Handel & Service tvivler på værdien af et system med en fælles europæisk klageformular, og kan ikke tilslutte sig, at der åbnes mulighed for "class action". Derimod kan man tilslutte sig forslaget om, at der udarbejdes en "guide to legal aid in the European Economic Area".

Dansk Industri kan som udgangspunkt støtte forslaget om fastsættelse af en fælles kriterier for udenretlige procedurer til løsning af grænseoverskridende tvister. Man finder, at en procedure dog først kan indledes i tilfælde, hvor forbrugeren forinden har rettet forgæves henvendelse til den erhvervsdrivende. Dansk Industri deler ikke synspunktet om, at det eksisterende civilretlige regelsæt modvirker fuldstændiggørelsen af det indre marked, og henviser til, at reglerne i Bruxelles-konventionen er tilstrækkelige. Afslutningsvis finder man det positivt, at handlingsplanen tager afstand fra indførelse af regler om "class action".

Forbrugerrådet anser ikke forslaget for vidtgående nok. Rådet finder det dog positivt, at der tilstræbes at skabe fælles minimumskrav til klagenævnbehandlingen. Man finder desuden, at det vil være oplagt at indføre regler om "class action". Forbrugerrådet finder endvidere, at det er muligt at konkludere på allerede iværksatte pilotprojekter sammenholdt med nationale klagesystemer, som for eksempel det danske forbrugerklagenævnsystem. Forbrugerrådet finder, at der i konklusionerne bør indføres noget om omkostningerne, således at disse på ingen måde bliver prohibitive. Forbrugerrådet advarer imod at tro, at en standardiseret formulartekst kan bidrage væsentlig til løsning af grænseoverskridende tvister. De største problemer er sprog, afstand og omkostninger.

Finansrådet påpeger, at klageskemaet, der er gengivet i et bilag i handlingsplanen ikke er velegnet i forbindelse med finansielle tjenesteydelser, hvor klagetemaet ofte kan være forholdsvis kompliceret og ikke lader sig forklare i et standardskema. Det er samtidig usikkert hvilken juridisk status en beslutning truffet af et klagenævn skal have, og finder det af afgørende betydning, at principielle og/eller komplicerede sager kan prøves ved domstolene.

Realkreditrådet støtter **Finansrådets** holdning.

4. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Rådskonklusionerne og iværksættelse af frivillige procedurer vedrørende udenretlig tvistløsning medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Såfremt initiativet medfører en markant stigning af antallet af klager til Forbrugerklagenævnet, kan det afstedkomme behov for tilførelse af ressourcer.

Rådskonklusioner og udkastet til Kommissionens meddelelse fra marts 1998 omhandler ikke spørgsmålet om indbringelse af tvister for domstolene, men alene udenretlig tvistløsning, hvorfor initiativet ikke vil medføre ændring i lovgivning eller administrative systemer.

5. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Den generelle forbrugerbeskyttelse styrkes, men iværksættelse af procedurerne skønnes ikke at medføre samfundsøkonomiske konsekvenser.

6. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Direktivforslaget om nedlæggelse af forbud og handlingsplanen udspringer begge af grønbogen " Access to justice", der har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 12. november 1993, den 11. maj 1994, den 2. december 1994 og den 24. marts 1995. Notater er fremsendt henholdsvis den 12. oktober 1993, den 9. maj 1994, den 25. november 1994 og den 17. marts 1995.

Direktivforslaget om nedlæggelse af forbud og handlingsplanen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 19. april 1996 og den 22. november 1996. Faktuelle notater er fremsendt henholdsvis den 12. april 1996 og den 13. november 1996.

6. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådets afgørelse om etablering af en generel ramme for Fællesskabets aktiviteter til fordel for forbrugerne.

(KOM (97) 684 endelig udgave)

1. Baggrund og indhold

Med forslaget etableres en generel basisretsakt ifølge hvilken forbrugerpolitiske tiltag kan finansieres over Unionens budget.

Forslaget fremsættes med hjemmel i art. 129 A og skal vedtages efter proceduren i Traktatens art. 189B (fællesbeslutning).

Baggrunden for forslaget er en erkendelse af, at det for en succesfuld gennemførelse af et grænsefrit indre marked, er helt nødvendigt, at forbrugerne har tillid til, at deres rettigheder og interesser sikres effektivt.

Kogalskabs-krisen har ligeledes skærpet EU's opmærksomhed om forbrugerområdet.

For at opnå disse mål, vil det i mange tilfælde være relevant og nødvendigt med økonomisk støtte til de valgte foranstaltninger.

Der er med forslaget ikke tale om en detaljeret handlingsplan, men om en generel ramme, der bl.a. har til formål at gruppere de initiativer, der iværksættes til fordel for forbrugerne, således at de får den størst mulige effekt og skal desuden bidrage til, at der i højere grad tages hensyn til forbrugernes interesser i forbindelse med Unionens andre politikker og aktiviteter.

Forslaget til basisretsakt opstiller en række aktiviteter og prioriterede områder til opfølgning af målsætningerne i artikel 129A.

Målene udmøntes konkret i aktiviteter, der kan opdeles i 4 områder, hvor det findes nødvendigt at yde en økonomisk støtte på Fællesskabsniveau til fremme af forbrugerbeskyttelsen:

1. Forbrugernes sikkerhed og sundhed vedrørende varer og tjenesteydelser
2. Beskyttelse af forbrugernes økonomiske interesser
3. Uddannelse og information af forbrugerne om rettigheder og beskyttelse.
4. Fremme og repræsentation af forbrugerinteresser for at sikre indflydelsen også på andre politikområder

De påtænkte aktioner skal omfatte:

1. Kommissions aktioner til støtte og supplerung af Medlemsstaternes forbrugerbeskyttelsespolitik.

2. Økonomisk støtte til (de europæiske)forbrugerorganisationernes virksomhed.

Økonomisk støtte til specifikke forbrugerbeskyttelsesprojekter som gennemføres af forbrugerorganisationerne i medlemsstaterne til fremme af forbrugerinteresser.

Forslaget indeholder videre konkrete gennemførelsesbestemmelser, herunder retningslinier for udvælgelse af støtteberettigede organisationer, aktiviteter, projekter m.v.

Forslagets rammebetingelser er foreløbigt begrænset til at gælde for femårsperioden 1. Januar 1999 til 31. December 2003, og der opereres med en samlet budgettildeling for de fem år på 114 mio. ECU.

Der opereres i forslaget med, at den finansielle støtte principielt ikke kan overstige 50 % af de udgifter, der er forbundet med gennemførelsen af de støtteberettigede aktiviteter.

Forslaget er forelagt Europa-Parlamentet. Der forventes ikke at foreligge en udtalelse fra Europa-Parlamentet før september d.å.

2. Gældende dansk ret

Forbrugerbeskyttelsesområdet i Danmark er i dag bl.a. reguleret på Erhvervsministeriets område ved Lovbekendtgørelse nr. 232 af 13. april 1988 om Statens Husholdningsråd, Lovbekendtgørelse nr. 282 af 10. maj 1988 om Forbrugerklagenævnet (forbrugerklagenævnsløven), Lovbekendtgørelse nr. 456 af 17. juni 1991 om mærkning og skiltning med pris m.v.(prismærkningsloven), Lovbekendtgørelse nr. 811 af 12. september 1994 om betalingskort m.v. (betalingskortloven), Lov nr. 364 af 18 maj 1994 om produktsikkerhed (produktsikkerhedsloven) samt Lov nr. 428 af 1. juni 1994 om markedsføring (markedsføringsloven) samt ved en omfattende civilretlig regulering i justitsministeriets regi.

3. Høring

Forslaget har været i høring hos EU-specialudvalgets faste medlemmer samt Sundhedsministeriet og Forbrugerrådet.

Forbrugerrådet opfordrer til, at Kommissionen - i forlængelse af forslaget om en generel ramme for forbrugeraktiviteter - snarest tager initiativ til udarbejdelse af en flerårig handlingsplan på forbrugerområdet, idet det eksisterende program udløber i 1998.

Forbrugerrådet efterlyser videre en konkretisering af, hvorledes Kommissionen forestiller sig, at forbrugerhensyn bliver integreret

i de andre politikker, som Amsterdamtraktaten foreskriver det og peger i den forbindelse på vigtigheden af, at integrere forbrugerinteresserne i andre EU-politikker end de i forslaget nævnte.

Forbrugerrådet går ind for, at der ydes generel finansiel støtte fremfor særlig projektf finansiering, men er bekymret over de mulige konsekvenser af 50%-grænsen for støtte, særligt ift. mindre forbrugerorganisationers muligheder for gennemførelse af projekter samt standardiseringsarbejdet gennem den europæiske forbrugerorganisation for standardisering, ANEC.

Forbrugerrådet understreger vigtigheden af, at der laves en tidsplan for procedurer og for gennemgang og udvælgelse af projekter, kontraktafslutning og udbetaling af de aftalte beløb.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget kræver ikke lovændring.

Forslaget skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser for Danmark

5. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have have samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark, eller at berøre det danske forbrugerbeskyttelsesniveau.

7. Kommissionens statusrapport om prioriteter med hensyn til forbrugerpolitikken 1996 - 1998:

1. Baggrund og indhold

Kommissionens handlingsplan "De vigtigste emner for forbrugerpolitikken 1996-1998", dokument KOM (95)519 endelig udgave, blev udsendt ved meddelelse fra Kommissionen af 31. oktober 1995. Handlingsplanen blev præsenteret på et rådsmøde (forbruger) den 9. november 1995 og indeholdt følgende punkter:

1. En omfattende uddannelses- og oplysningsindsats over for forbrugerne.
2. Fuldførelse, revision og ajourføring af de foranstaltninger, der skal sikre, at der i fuldt omfang tages hensyn til forbrugernes interesser i det indre marked.
3. Forbruger aspekterne af finansielle tjenesteydelser.
4. Beskyttelse af forbrugernes interesser i forbindelse med varetagelse af samfundsvigtige offentlige tjenester.
5. Bestræbelser på at sætte forbrugerne i stand til at udnytte de muligheder, der ligger i informationssamfundet.
6. Bestræbelser på at skabe øget tillid hos forbrugerne på levnedsmiddelområdet.
7. Støtte til en konkret strategi for bæredygtigt forbrug.
8. Styrkelse og udvidelse af forbrugerdeltagelsen.
9. Hjælp til de centrale- og østeuropæiske lande til at udvikle en forbrugerpolitik.
10. Forbrugerpolitiske hensyn i udviklingslandene.

Med udgangspunkt i Kommissionens meddelelse vedtog Rådet (Forbruger) på mødet den 23. april 1996: De vigtigste emner for forbrugerpolitikken - Rådets konklusioner (DOC.6786/96 CONSOM 36).

Konklusionerne angår især

- en fortsat udbygning af forbrugerpolitikken med henblik på at øge forbrugernes tillid til det indre marked, særlig for så vidt angår grænseoverskridende transaktioner, herunder i relation til finansielle tjenester;
- at der tages hensyn til forbrugernes interesser på alle væsentlige politiske områder;
- at forbrugernes interesser beskyttes i medlemsstaterne i forbindelse med varetagelse af samfundsvigtige offentlige tjenester;
- at der bør sikres en høj fødevarer kvalitet og styrkelse af forbrugernes tillid til fødevarer,
- og at forbrugerne forberedes på informationssamfundet med henblik på at kunne drage fordel af de muligheder, som den nye teknologi tilbyder.

På Rådsmødet den 23 april 1998 vil Kommissionen til Rådets efterretning komme med en mundtlig redegørelse for de under handlingsplanen hidtil opnåede resultater. En evalueringsrapport foreligger ikke, men redegørelsen vil tage udgangspunkt i et arbejdsdokument fra Kommissionen, som er udsendt i sammenhæng med punkt 6. til Rådsmødet (rammebetingelser for fællesskabsaktiviteter) og hvori en række af de hidtil iværksatte EU-forbrugerpolitiske initiativer er beskrevet.

2. Gældende dansk ret

Lovgivningen på forbrugerbeskyttelsesområdet, herunder håndhævelsesregler, er i dag reguleret af bl.a. markedsføringsloven, lovgivning om Statens Husholdningsråd samt produktsikkerhedsloven, der varetages af Forbrugerstyrelsen, levnedsmiddellovgivningen m.v., der varetages af Veterinær- og Fødevarerdirektoratet. Hertil kommer en omfattende særlovgivning samt almindelige civile retlige regler.

3. Høring

Da Kommissionens evalueringsrapport ikke foreligger, og da ovenstående arbejdsdokument først er blevet præsenteret på et meget sent tidspunkt i den danske beslutningsprocedure har en høring ikke været foretaget.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Evalueringsrapporten og indholdet af denne forventes ikke at få hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

5. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Hverken evalueringsrapporten eller indholdet af denne forventes at få samfundsøkonomiske konsekvenser.

6. Tidligere forelæggelse for Folketinget Europaudvalg

Handlingsplanen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 19. April 1996.

